

MILL-KTIEB TAL-HAJJA

Ta' G.Ž.A.

MALLI nitwiellu nibdew immutu.

Hu x'inh u x-xogħol tar-romanzier, bla ebda dubju hu għandu jipprova jpingi l-bnedmin kif jarahom fid-dawl ta' dak li għadda minnu jew ta' dak li garrab matul hajtu.

Tkun midjun ma' min jaghtik u tieħu.

Orqod il-lejl kollu u l-ghada ssib it-taħbila maħlula; għaddi l-lejl tithasseb u l-ghada ma ssibx tarfha.

Min irid ikun hieles, imma qabel nett ma jfittex li jitgħallem, ikun irid haġa li qatt ma kienet u lanqas qatt ma tista' tkun.

Jekk il-hbiberija hi għolja, l-imħabba hi l-quċċata.

Ma kontx inhobbok daqshekk li ma kontx inhobb il-ġieħ aktar.

Xi wħud bħall-qniepen tal-kampnar—isejhu n-nies għall-knisja, imma huma ma jmorru.

Hafna bħall-pinnur tal-kampnar, iduru mar-riħ—ir-riħ li jkun jaqbel lilhom. Ohrajn jaraw minn fejn ikun jonfoħ ir-riħ u jonfhu miegħu.

L-istess bħalma t-tadam isir f'daqqa, hekk ukoll l-inkwiet: jiġi għall-għarrieda, u jibqa' jtenni sakemm jaqtagħlek nifsek.

Il-hawħ filli iebes gandra u filli jsir—u jrid jinqata' minnufih għax malajr jithassar; hekk ukoll ix-xorti tajba; trid taħtafha meta tmisssek, għax malajr taħtablek u ma tarahiex iżjed.

Aghmel dak li għandek tagħmel il-lum, biex l-ghada tkun tista' tagħmel dak li jmisssek tagħmel għada.

L-oppportunisti u l-medjokri huma tewmin.

Xi drabi meta jfaħhruk u jziegħlu bik ikunu qegħdin jinsolentaw.

Meta tkun fil-bżonn tagħraf min hu tassew ħabib; min iġhinek bla tlaqliq hu ħabib għal darbtejn.

TAGHNIQA VOJTA

Ta' G. CASSAR PULLICINO

SITT xhur m'huma xejn u huma hafna. Għal min il-hajja ma tkiddux żejjed, għal min kull fejn ikun jintelaq bil-ghama mal-kurrent, jieħdu fejn jieħdu, għal min il-ħsieb bħal għasfur li meta jrid jiftaħu l-bieba u jtajru 'l barra, sitt xhur m'huma xejn, iġhaddu bħal ħolma. Imma min hu tal-ħsieb, min iħoss ruħu marbut avolja bla kelma u bla kitba, jew min joqgħod iġħabbar f'moħħu t-tajjed u l-ħażin ta' kull għemil—għal dan sitt xhur huma dinja, u jafu jkunulu infern ta' ħajja, baħar ta' dwejjaq. Bħalma għalu l-ħabib tiegħi Lorry, li kont sirt nafu l-Ingilterra wara l-Gwerra.

Ma nafx kif, konna sibna ruħna taħt saqaf wieħed, żewġ studenti Maltin qalb hafna ohrajn ta' kull ġens u ta' kull din. Sibna rwieħna f'daqsejn ta' raħal ċkejken fejn kulhadd jaf lil xulxin, fejn l-aħbar li ġie wiċċ għid tigris bħal berqa u tqanqal mewġa ta' stedini u baħar ta' mistoqsijiet sa ma jiffaċċa wiċċ iehor, u dak li jkun jintesa, u bħal jibda jingħadd man-nies tal-post, ma' tal-grocer li huwa wkoll il-postmaster, ma' l-iskarpan li filgħaxija, darbtejn fil-gimgha, jiftaħ ibiġħ iċ-chips, mat-tabib li jaf lil kulhadd u ra nofs ir-raħal jitwieled—u ma' dawk kollha, irġiel u nisa, li jmorru sal-pub biex jixorbu u jilagħbu u jitekellmu.

Kienet ix-xitwa meta mar joqgħod hemm Lorry. L-arja fgata tal-belt kbira kienet dejqitu, u bit-taħbit kien sab kamra f'dik id-dar kbira fil-kampanja Ingliża, seba' mili 'l barra mill-belt, f'raħal zghir u kwiet imdawwar bil-ħdura tal-ġhelieqi u tas-siġar, mill-gholjiet u l-widien, u milħuq mit-traffiku.

Jien kont mort hemm wara, u malajr sirna ħbieb sewwa. F'erba' kelmiet fissirli l-hajja li kellha ssirli rutina għal bosta gimghat. Minn żaqkek ma tibqax nieqes, imma qisek qieghed tghix f'kunvent. Iċċempel il-qanpiena għall-breakfast, għat-tè, u għall-ikla ta' nofs in-nhar jew ta' filgħaxija; iċċempel u kulhadd irid jinżel mill-kamra u jdur mal-mejda sakemm iġibulu l-ikel. U l-ikel?! F'Malta wieħed kien iġħid li f'dar ommu dejjem patata u laħam—issa hemmhekk kuljum patata mash—dixx daqshieħ—u xi haġ'ohra, ħaxix mgholli u soppa jew laħam. Il-Gimgha ħut—aktarx minħabba fina t-tnejn għax mill-ohrajn ħadd ma kien Nisrani bħalna. Filgħaxija t-triqat baħħ, dlam kullimkien u biex tara film trid tmur sal-belt, seba' mili 'l bogħod. Biss għall-istudju maħluq dan il-post, u għall-mixi tajjed, imma mhux għal-issa—l-aħjar żmien ikun fl-aħħar tar-rebbiegħa jew fis-sajf!

Ma domtx ma nbaħt li Lorry kien għadu marbut wisq ma' Malta. Billi ried jagħti l-eżami kien jistudja hafna għax ma riedx jehel u jerga' lura b'dan il-għajb lejn pajjiżu. Xi minndaqqiet kliemu kien jaqa' fuq ħutu u fuq il-ħbieb li halla warajh, l-iktar it-tfajliet. Iġħidu